

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht nr. 7/8 - 1974
(Tijdvak van 1-7-1974 t/m 31-8-1974)

I N H O U D

Nr. 1194.909

	Blz.
Trotskisme	1
Deelname van de CPN aan internationale conferentie	9
De eenheidspolitiek van de CPN	11
Ontwikkelingen binnen de Kommunistische Eenheids- beweging Nederland - m.l.	13
Vierde landelijke ledenvergadering van het LVK	16
De lessen van Chili	18

Trotskisme

1974 is voor de trotskistische beweging, ook in Nederland, een belangrijk jaar.

a. Internationaal:

Medio februari vond het meerdere malen uitgestelde Tiende Wereld-Congres van de Tendens Verenigd Secretariaat plaats; in mei werd een internationale Arbeiders-Conferentie georganiseerd. *)

b. Nationaal:

In oktober zullen, tenzij er nog onoverkomelijke problemen rijzen, de Revolutionair Communistische Bond (RCB, de Nederlandse Sectie van de Vierde Internationale), en de Kommunistenbond-Proletarisch Links (Kb-PL) fuseren.

Tiende Wereld-Congres

Gewoontegetrouw werd de plaats, waar dit Congres plaatsvond, tot op de laatste dag ervan geheim gehouden. Daarna maakte de leiding van de Vierde Internationale, Tendens Verenigd Secretariaat, bekend dat het Congres was georganiseerd in Zuid-Zweden.

Grootste verdienste van dit congres, aldus de verslagen ervan in diverse trotskistische bladen, is wel dat de 300 afgevaardigden in volmaakte eensgezindheid na afloop uiteen gingen, of zoals het blad "Rouge", orgaan van de Franse Nationale Sectie het uitdrukte:

"De trotskistische beweging is één van de weinige stromingen in de arbeidersbeweging die de bolsjewistische traditie van het democratisch centralisme levendig houdt. De voorbereiding van het Tiende Wereld Congres is (er) een nieuw voorbeeld (van) geweest..."

Niet vermeldenswaard was blijkbaar dat de Vierde Internationale, "heden ten dage de enige politieke organisatie die op internationaal niveau met een gecentraliseerde leiding functioneert" ("Rouge"), binnen haar organisatie nog steeds vier tendenzen telt en dat deze tendenzen op hun beurt geconfronteerd worden met minder- en meerderheden.

*) Vanwege interne (soms persoonlijke) meningsverschillen zijn er een viertal "tendensen" ontstaan binnen de Trotskistische Vierde Internationale, nl.:

- Tendens Verenigd Secretariaat
- Tendens PA
- Tendens PO
- Tendens LA

Het bestaan van, uiteindelijk, drie stromingen binnen de Tendens Verenigd Secretariaat, waarvan de leiding dit Tiende Wereld Congres noodzakelijk achtte, vindt zijn oorsprong o.a. in uiteenlopende opvattingen ten aanzien van het probleem-gebied Latijns-Amerika.

Tijdens het Negende Wereld-Congres (1969, Rimini-Italië) leverde een ontwerp-resolutie met betrekking tot de Latijnsamerikaanse revolutie reeds de grootst mogelijke problemen op. Met name de Nationale Secties van de Verenigde Staten en Canada keerden zich fel tegen het feit dat, zoals zij het uitdrukten, de politieke bewustmaking van de massa (in Zuid-Amerika) op het tweede plan werd geschoven, of, zoals het anno 1974 werd gesteld, dat het "overgangs-program" van TROTSKY geweld werd aangedaan. "De onderschatting van de noodzaak om een revolutionaire marxistische partij op te bouwen" was ook in 1969 al een belangrijk twistpunt.

Het mislukken van de revoluties in diverse Latijnsamerikaanse landen heeft de "Minority" (Verenigde Staten c.s.) in haar mening gesterkt, waarbij zij met name het optreden van "Ejercito Revolucionario del Pueblo" (ERP), zijnde de gewapende arm van de Argentijnse Nationale Sectie, verantwoordelijk achtte voor het niet tot stand komen van een socialistische maatschappij. Door zijn handelwijze had de ERP zich van de massa vervreemd en zich geïsoleerd, aldus de "Minority".

Vorbereitung

De (lange) voorbereiding van het Tiende Wereld-Congres werd dan ook niet alleen gekenmerkt door een stroom van discussiestukken, gepubliceerd in het Intern Bulletin waarvan 600.000 exemplaren werden verspreid, maar ook door een intensief reis-verkeer van de diverse "Minority"- en "Majority"-(West-Europa c.s.) vertegenwoordigers. Een en ander had tot doel een zo gunstig mogelijke uitgangspositie in te nemen bij de opening van het Congres.

Aan de vooravond van het Congres manifesteerde zich nog een derde stroming. Deze nieuwe stroming, ook wel de "Kompass"-groep genaamd, waarin een deel van de Duitse Nationale Sectie alsmede een aantal Franse, Belgische, Italiaanse en Zweedse trotskisten elkaar vonden, beperkte zich tot een discussie over de standpunten van de beide andere stromingen zonder zelf tot een duidelijke stellingname te komen. Waarschijnlijk

hoopte de "Kompas"-groep door haar midden-koers beide andere groeperingen tot elkaar te brengen.

Het Congres

Woonden in 1969 bijna 100 afgevaardigden (uit 30 landen) het congres bij, ditmaal hadden ruim 40 landen gezorgd voor een afvaardiging van in totaal ongeveer 250 personen.

De discussies die zich vooral toespitsten op de internationale politieke situatie, de gewapende strijd in Latijns-Amerika en de opbouw van revolutionaire partijen in West-Europa, maakten duidelijk dat er nauwelijks meer sprake is van een minder- en meerderheid. Het stemmenpercentage, waarmee moties e.d. werden aangenomen, lag veelal iets boven de 50%.

Het Congres koos een nieuw "Internationaal Executief Comité" (IEC), het hoogste orgaan tussen twee Wereld-Congressen. Uit dit IEC werd een dagelijks bestuur gekozen, het "Verenigd Secretariaat" (VS), waarnaar deze Tendens is genoemd. Onder de 20 leden van dit VS zijn bekende trotskisten als Ernest MAI , Livio MAI , Tariq A. en Hugo BL .

Uit zijn midden heeft het VS een Permanent Bureau gevormd, dat belast is met de afwikkeling van zeer urgente zaken. Leden van dit Bureau dienen dan ook in (de directe omgeving van) Brussel woonachtig te zijn, althans minstens 3 à 4 dagen per week daar te verblijven.

Arbeiders-Conferentie

Op 25 en 26 mei 1974 vond te Gent een "Arbeiders-Conferentie" plaats. Het initiatief hiertoe zou ongeveer twee jaar geleden zijn genomen door de Franse Nationale Sectie. De "Revolutionaire Arbeiders Liga" (RAL), Belgische Sectie, werd belast met de organisatie ervan.

Ernest MAI , omschreef deze Conferentie in een rede als "een eerste stap . Een stap die steeds noodzakelijker is geworden. Een stap (in de strijd) tegen het Europa van de trusts en de monopolies".

"Red Weekly", het orgaan van de Engelse Sectie, typeerde de conferentie als volgt:

"Militante arbeiders discussieerden over de vraag hoe in de praktijk de internationale verbindingslijnen tot stand kunnen worden gebracht, noodzakelijk om de groeiende macht van de multi-internationals te weerstaan".

Al eerder had François VE , lid van de Belgische Sectie, tijdens een bijeenkomst van "Proletarisch Links" laten weten dat het de bedoeling was om onder de militante arbeiders een kader te vormen om het politiek bewustzijn van de arbeiders te kunnen verhogen.

Ongeveer 320 personen woonden de conferentie bij. Onder de Fransen, Belgen, Engelsen, Westduitsers, Scandinaviërs en Italianen bevonden zich dokwerkers, arbeiders uit de auto-industrie en delegaties uit bedrijven waar, op dat moment, gestaakt werd.

Uit Argentinië, Portugal en Canada waren waarnemers gekomen om verslag uit te brengen over recente ontwikkelingen aldaar.

De Nederlandse delegatie bestond voornamelijk uit leden van "Proletarisch Links".

Voorafgegaan door een algemene inleiding van Livio MAI en afgesloten met een toespraak van Ernest MA werd er gediscussieerd over inflatie, immigratie (en racisme), werkloosheid, vakbonden en "zelforganisatie" van arbeiders.

Met name de positie van de vakbonden en de rol die zij spelen in de kapitalistische maatschappij werd, ook aan de hand van voorbeelden, ter discussie gesteld en geëvalueerd.

T.a.v. de vakbonden overheerste het wantrouwen, vooral waar het bescherming van en steun aan met ontslag bedreigde arbeiders betrof. Uitgebreid werd dan ook gediscussieerd over de vraag op welke wijze arbeiders de strijd met vooral multinationale ondernemingen in hun eigen voordeel zouden kunnen of moeten voeren. Nieuwe organisatievormen zouden goede resultaten opleveren, aldus enige woordvoerders, evenals bedrijfsbezettingen en het in beslag nemen van "privaat-bezit". De autoriteiten moest men evenwel geen reden tot ingrijpen ("repressie") geven, zoals LIP-arbeiders hadden gedaan door "bezit (horloges) te gijzelen" en te verkopen.

Livio MAI , die in dit verband als zijn mening uitsprak dat weldra het tijdstip zou aanbreken waarop de nu nog defensieve arbeiders-

strijd zou overgaan in een offensieve, merkte op dat alleen de revolutionaire partij in staat was een nieuwe lijn (van actie) uit te stippen en, indien zij erin zou slagen de nu nog aanwezige drempel te overschrijden, een rol te spelen in vakbeweging en politiek.

Met een samenvatting van hetgeen besproken was sloot MAI de conferentie af.

Ook hij wees nog eens op het internationale karakter van de Multinationals; een internationale vakbeweging achtte hij echter niet wenselijk, omdat de afstand tussen basis en top onoverbrugbaar en een nog grotere bureaucratisering niet ondenkbaar zou zijn.

Wel pleitte hij voor een direct contact tussen arbeiders die, zij het in diverse landen, werkzaam zijn binnen eenzelfde concern.

Tevens stelde hij dat de Vierde gebaat is bij omverwerping van nationale regeringen als voorbereiding op de totale strijd tegen het internationaal kapitalisme, zodat, i.v.m. de activiteiten op langere termijn, een goede coördinatie binnen de Vierde Internationale zonder meer een vereiste is.

Het ligt in de bedoeling dit soort conferenties te herhalen; indien een effectiever optreden van de Vierde noodzakelijk geacht wordt zullen deze conferenties per bedrijfstak (of "per multinational") georganiseerd worden.

Waarschijnlijk zal reeds in januari 1975 een nieuwe "Arbeiders-Conferentie" plaatsvinden die ook door niet-trotskisten bijgewoond zal mogen worden.

Fusie RCB en Kb-PL.

In het kader van de zogenaamde "intredepolitiek", een trotskistische taktiek waartoe besloten werd op het Derde Wereld-Congres van de Vierde Internationale (1951), hebben Nederlandse trotskisten o.a. in de PSP en de SJ (Socialistische Jeugd) getracht middels celvorming hun ideeën uit te dragen.

Het als fractie optreden binnen SJ en PSP leidde respectievelijk in 1969 en begin 1972 tot roeyement en oprichting van de Revolutionair Communistische Jongerenorganisatie (RCJ) "Revolte" en de Actiegroep "Proletarisch Links".

RCJ "Revolte" verkreeg tijdens de conferentie van de Nederlandse Sectie op 1 en 2 juli 1972 aansluiting bij de Vierde Internationale.

Ondanks de officiële erkenning van RCJ "Revolte" als trotskistische jongeren-organisatie, handhaafden de Nederlandse trotskisten ook de Actiegroep "Proletarisch Links".

Het naast elkaar bestaan van twee min of meer trotskistische hulporganisaties bleek echter geen gunstige invloed te hebben op de ontwikkeling van de trotskistische beweging in Nederland.

Tijdens de Nationale Conferentie op 20 en 21 januari 1973 besloten de Nederlandse trotskisten tot de liquidatie van "Revolte".

Sindsdien concentreren de trotskisten al hun aandacht op de Actiegroep "Proletarisch Links", wat al vrij snel tot een conflict binnen PL heeft geleid.

De afdeling Utrecht gaf medio 1973 als haar mening te kennen:

".... dat het trotskisme, zoals zich dat nu duidelijk en concreet in PL manifesteert een heel systeem van misleidende en verwarrende denkbeelden verspreidt Zij (afd. Utrecht) is van mening dat een politieke oriëntatie op de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland (KEN) het enige perspectief kan zijn wanneer men de opbouw van de Kommunistische Partij serieus neemt."

Ofschoon de zienswijze van de afdeling Utrecht andere PL-ers wel tot nadenken stemde werden tijdens de Strategie-Conferentie van PL op 23 en 24 juni 1973 moties die neerkwamen op een waarschuwing voor een te grote invloed van de Vierde, alle verworpen.

De verkiezing, tijdens die Conferentie, van een Nieuwe Centrale Leiding bevestigde wat de afdeling Utrecht had gesignaleerd: vijf van de elf permanente leden waren tevens lid van de Nederlandse Sectie. Van minstens 2 andere leden was bovendien bekend dat ze sympathiek stonden tegenover de Vierde Internationale. De afdeling Utrecht verliet daarop de Actiegroep "Proletarisch Links".

Het met vrijwel algemene stemmen aanvaarden van twee belangrijke teksten tijdens de Landelijke Actievergadering van PL, medio mei van dit jaar, heeft de laatste beletselen op de weg naar een fusie tussen RCB en PL opgeruimd. Deze teksten, geschreven door Theo WI en Herman PI, beiden lid van de Nederlandse Sectie, kregen respec-

tievelijk als titel mee "Arbeidersstaten" en "Van Internationalisme naar Internationale". Zij trachtten de leden van PL de consequenties duidelijk te maken van de wijziging van het karakter van de voormalige Actiegroep "Proletarisch Links".

"De keuze die we nu gaan doen is daarom geen toevallige keuze. Ze vormt de afsluiting van een belangrijke fase in de ontwikkeling van de revolutionaire beweging in Nederland. Om de beperkingen van een "nationale" organisatie te overwinnen, om de ontwikkeling van een werkelijke internationalistische praktijk mogelijk te maken, spreken we ons uit voor de opbouw van de Kommunistenbond (Nederlandse Sectie van de Vierde Internationale)."

Conclusie

Internationaal

Het trotskisme heeft een nieuwe stimulans gekregen door het eindelijk weer bijeenkomen van het hoogste orgaan van de Vierde Internationale: het Wereld-Congres. De "nieuwe voorhoede" die door de trotskistische leiding overal ter wereld aanwezig geacht wordt, wordt er op gewezen (o.a. door het publiekelijk uitgeven van alle discussiestukken, die tijdens het Wereld-Congres zijn besproken), dat er een internationale organisatie bestaat die over voldoende kader beschikt om leiding te geven aan de revolutie die noodzakelijk is om een eind te maken aan het kapitalisme, de revolutie die de "permanente wereldrevolutie" zal zijn. Met andere woorden: het trotskisme heeft zich naar binnen en naar buiten opnieuw duidelijk gemanifesteerd.

Nationaal

De fusie RCB-Kb/PL geeft eenzelfde stimulans aan het trotskisme in Nederland.

Diverse leden van PL en RCB hebben zich al voorzichtig gewaagd aan een toekomstvoorspelling. Hierin wordt met name aandacht besteed aan wat genoemd zou kunnen worden de groeperingen welke voedingsbodem voor PL's ideeën en mogelijk zelfs recruiteringsterrein kunnen zijn. Genoemd worden met name (in het juli-augustus nummer van PL) organisaties als Katholiek Werkende Jongeren, "witte" BVD, Socialistisch Onderwijs Front en Socialistische Studenten Bonden. Ook al vertonen de laatste nu nog de neiging "om de strijd door hun beperkte werkterrein te laten bepalen en niet

door een alomvattende analyse", zij stellen zich anti-bureaucratisch op en begrijpen de noodzaak van de revolutionaire partij.

Een probleem blijft echter nog dat groeperingen als deze, en met name de studenten, o.a. nog moeten inzien (zoals Joost KI, lid RCB, het stelt in zijn artikel "Maagdenhuisherdenking") dat een zelfstandige studentenstrijd zonder ingepast te zijn in een algemene socialistische strategie een oeverloze zaak is, "hetgeen nu net niet de bedoeling is voor de komende vijf jaar."

Tot slot een citaat uit een discussiestuk waarvan de scribent beoogt een bijdrage te leveren aan het debat over de opbouw van een revolutionaire partij. Het citaat geeft in PL-taal weer wat te verwachten is van de nieuwe trotskistische groepering die Nederland na oktober dit jaar onder de naam "Kommunistenbond" rijk zal zijn.

"In de aktuele periode moeten we ons bezighouden met het vergroten van ons gehoor bij de jeugd, "Speerpunt van de revolutie" (LENIN). Het is uit de schoolgaande jeugd (studenten, scholieren) dat wij onze militante krachten en onze noodzakelijke kaders kunnen halen bij de opbouw van de nationale organisatie. Om de beste elementen van de brede voorhoede rond de uiterst linkse revolutionairen en ook rond de CPN (belangrijk) op te vangen, is het niet voldoende om te zeggen dat Kb-PL een juiste lijn heeft en een strijdprogram, we zullen het moeten bewijzen in de praktijk."

*
* *

Deelname van de CPN aan internationale conferentie

Namens de CPN hebben de heren M. BAKKER, lid van het dagelijks bestuur van de CPN, en E. CO , bestuurder van het CPN-district Rotterdam, deelgenomen aan de Europese Conferentie van Solidariteit met het Chileense Volk, die op 6 en 7 juli in Parijs werd gehouden. Het initiatief tot de conferentie was uitgegaan van enige linkse organisaties in Frankrijk, waaronder de Franse communistische partij. Vertegenwoordigers van communistische en socialistische partijen uit 18 landen namen er aan deel. Uit Nederland waren behalve de CPN ook de PvdA en de PPR vertegenwoordigd.

De CPN-leiding acht internationale solidariteit één van de belangrijkste instrumenten voor een herstel van de internationale communistische eenheid. Zij is daarom voorstander van deelname aan dergelijke bijeenkomsten. Partijbestuurder A. de LEI nam in juli 1972 als waarnemer deel aan een soortgelijke bijeenkomst voor Vietnam. Ook bij solidariteitsbijeenkomsten ducht de CPN-leiding echter het gevaar, dat deelname uitgelegd zal worden als ondersteuning van het "revisionistische" beleid van andere communistische partijen, met name van de CPSU. Dat ditmaal vrij gemakkelijk tot deelname werd besloten komt waarschijnlijk omdat ook niet-communistische organisaties vertegenwoordigd zouden zijn. Zelfs hebben de CPN-vertegenwoordigers goedgevonden, dat de CPN aangeduid werd als mede-ondertekenaar van de oproep, die van de conferentie is uitgegaan. In "De Waarheid" werd voor deze sinds lang niet meer gebruikelijke handelwijze als verklaring gegeven, dat de door de initiatiefnemers vervaardigde oproep was besproken in een "voor iedereen toegankelijke speciale commissie". Bij vroegere vergelijkbare gelegenheden kwam de CPN naderhand meestal met een eigen oproep van soortgelijke strekking.

De conferentie in Parijs krijgt nationaal nog een vervolg. Op 11 september vindt in Amsterdam een "nationale demonstratie" plaats, georganiseerd door "een breed comité van politieke partijen, jeugdorganisaties en vakverenigingen" en bedoeld als uiting van solidariteit met het Chileense verzet, ("De Waarheid", d.d. 31-8-1974). Ook in andere plaatsen probeert de CPN naar aanleiding van de eerste verjaardag van de staatsgreep in Chili mede haar eenheidspolitiek reliëf te geven.

Het feit dat de CPN zonder voorbehoud heeft deelgenomen aan de conferentie in Parijs, mag wellicht als een signaal beschouwd worden voor een voorzichtige toenadering van de CPN tot de internationale communistische beweging. De al enige jaren latent bij de CPN-leiding aanwezige

behoefte aan normalere internationale contacten doet zich nadrukkelijker gelden nu het houden van een Europese en wereldconferentie van communistische partijen actueel is geworden en de CPN door andere partijen in de consultaties daarover wordt betrokken.

De eenheidspolitiek van de CPN

De sinds de verkiezingen van het voorjaar steeds onverdraagzamer geworden opstelling van de CPN tegenover het regeringsbeleid, dat naar het oordeel van de CPN-leiding de samenwerking tussen communisten en socialisten niet ten goede komt, gaat gepaard met een verschuiving van het zwaartepunt in de CPN-activiteiten naar het buitenparlementaire terrein. Waar de eenheidspolitiek aan de top te weinig effect blijkt te sorteren, legt de CPN-leiding de nadruk op de noodzaak van massale acties aan de basis, die tot stand moeten komen als gevolg van samenwerking tussen communisten en socialisten of in een dergelijke samenwerking moeten resulteren. De CPN neemt tot dergelijke acties zelf het initiatief of probeert aansluiting te vinden bij door anderen geëntameerde acties.

Een CPN-initiatief waren de demonstraties die medio augustus in een vijftal steden hebben plaatsgevonden onder het motto: "Vrede en onafhankelijkheid van Cyprus". De plaatselijke CPN-besturen hadden in opdracht van de partijleiding de PvdA-besturen opgeroepen gezamenlijk massale demonstraties te organiseren. Behoudens in Amsterdam, waar enkele honderden mensen op de been waren, waren de demonstraties van geringe omvang. In een aantal steden werden de demonstranten toegesproken door vertegenwoordigers van CPN en PvdA; de actie werd door andere partijen en groeperingen ondersteund. De CPN-leiding stond met deze actie een tweeledig doel voor ogen. Enerzijds zag zij een mogelijkheid de vinger te leggen bij de gevaren verbonden aan het Nederlandse lidmaatschap van NAVO en EEG, dat Nederland bij het conflict zou kunnen betrekken, anderzijds achtte zij de mogelijkheid aanwezig om aan de basis samenwerkingsverbanden met socialisten tot stand te brengen. De CPN-leiding was er te meer op gebrand op plaatselijk niveau samenwerking met de PvdA tot stand te brengen omdat een in juli ondernomen poging om met de partijbesturen van de vier progressieve partijen een gezamenlijke verklaring over de kwestie Cyprus te doen uitgeven, was mislukt.

Als een perspectiefrijke gelegenheid om plaatselijk de samenwerking tussen communisten en socialisten tot stand te brengen of te verstevigen, beschouwt de CPN-leiding de actie die momenteel gaande is tegen de Nederlandse deelname in het atoomreactorproject in het Westduitse Kalkar. De CPN heeft een belangrijk aandeel verworven zowel in het Amsterdamse anti-Kalkar-comité, dat tot de massale demonstratieve tocht naar Kalkar op 28 september het initiatief heeft genomen, als in de comité's die in vele

plaatsen - vaak op CPN-initiatief - worden opgericht.

De protestacties die door boeren en tuinders werden ondernomen, wilde de CPN-leiding gebruiken als een mogelijkheid tot agitatie tegen het regeringsbeleid. Hoewel zelfs het organiseren van solidariteitsstakingen werd overwogen, is de CPN er niet in geslaagd - waarschijnlijk vanwege haar geringe aanhang in agrarische kring - meer te doen dan propagandistische begeleiding van de acties in "De Waarheid".

Hoewel de partij momenteel op een vrij groot aantal terreinen betrokken is bij acties waaraan ook socialistische deelnemers, en er voor de eenheidspolitiek derhalve gunstige perspectieven zijn, is de CPN-leiding toch niet tevreden, omdat de partij er als gevolg van organisatorische tekortkomingen niet in slaagt het volle profijt uit de mogelijkheden te halen.

Ontwikkelingen binnen de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland - m.l.

Op 30 juni j.l. is door de KEN (m.l.) een ledenvergadering gehouden, die de afsluiting vormde van een "diepgaande en heftige ideologische strijd", welke gedurende het eerste halfjaar van 1974 binnen de KEN (m.l.) heeft plaatsgevonden. In een verklaring, gepubliceerd in een bijlage van het centraal orgaan "Rode Tribune", wordt ingegaan op de in het recente verleden gemaakte fouten en de daartegen genomen maatregelen. Punten van kritiek waren vooral de verhouding van de organisatie tot de massa, de strategische stellingname van de KEN (m.l.) ten aanzien van actuele vraagstukken en de individualistische manier van leiding geven door de leden van het Centraal Comité.

Volgens de verklaring begon de interne politieke strijd eind 1973, toen, onder meer door de geringe resultaten van de in die tijd gevoerde campagne tegen de regering-Den UYL, bleek dat de KEN (m.l.) zich onvoldoende had gericht op de massa en zich in feite ontwikkeld had tot een sectarische groepering. Tekenend voor dit sectarisme heette, dat de KEN (m.l.) er niet in slaagde de in de campagnes gelegde contacten organisatorisch aan zich te binden. De KEN (m.l.) zocht feitelijk naar "kant-en-klare communisten" en werd voor belangstellenden en sympathisanten onbereikbaar. Dat werd nog versterkt door een zeer dogmatische toepassing van het bolsjewistische organisatie-principe. Dit principe komt er op neer, dat de partij haar werkzaamheden richt op de werkelijke beweging onder de massa's, en impliceert een zekere specialisatie, die de activiteit toespitst op een beperkt aantal bedrijven, wijken enz. Door een al te dogmatische toepassing van dit principe werden bijvoorbeeld arbeiders, die niet op een uitgekozen bedrijf werkten, in het geheel niet ingeschakeld bij het werk van de KEN (m.l.), ook al wensten zij dat. De verklaring noemde als oorzaak van deze fouten het "kleinburgerlijke intellectualisme" van de leiding van de KEN (m.l.).

Het tweede punt van kritiek betrof de strategische opstelling van de KEN (m.l.) t.a.v. actuele vraagstukken. Volgens de verklaring was de politieke strijd te eenzijdig verbonden met de economische strijd, "hoewel het oplossen van het vraagstuk van de lonen alleen geen antwoord is op het verlangen naar een andere maatschappij". De massa ontwikkelt, aldus de verklaring, op vele punten een diepgaande afkeer van het kapitalisme, die door communisten geconcentreerd en gesystematiseerd moet

worden ten behoeve van een alzijdig ontplooide politieke strijd. Daarbij moeten tegenover de negatieve punten van het kapitalisme positieve alternatieven worden gesteld en moet in de strijd ingehaakt worden op "de doorslaggevende argumenten voor de ontwikkeling van het politieke bewustzijn". Bij deze argumenten gaat het in de eerste plaats om de kapitalistische produktiewijze, die uitsluitend gericht is op winst voor de monopoliebourgeoisie en een enorme verspilling van materialen ten gevolge heeft; in de tweede plaats om de ervaring, die nodig is om de macht over te nemen en welke wordt ontplooid in "volksdemocratische" massa-organisaties en opgedaan bij grote acties; in de derde plaats om de ervaring, dat werkelijk geluk en werkelijk menselijk bestaan het product zijn van het samen werken en het collectivisme.

In de strijd is de arbeidersklasse de leidende kracht, niet omdat ze bijzondere privileges heeft, maar omdat zij het gemakkelijkst de problemen van het hele volk onderkent. Het is de taak van de communistische partij om revolutionaire eenheid tot stand te brengen op alle punten waar de bourgeoisie verdeeldheid zaait. Zo zal de KEN (m.l.) het initiatief moeten nemen voor de opbouw van organisaties voor werkende jongeren, scholieren, vrouwen, buitenlandse arbeiders en voor cultuur. Met deze organisaties dient de KEN (m.l.) in de strijd tegen de heersende klasse de eenheid onder de massa te organiseren. Daarvoor is inzicht vereist zowel in de fundamentele tegenstellingen onder de massa en binnen de heersende klasse als in de vraag hoe de massa zich revolutionaire standpunten eigen maakt. Afwijkingen op beide punten hebben geleid tot stagnatie bij de opbouw van de KEN (m.l.).

Het derde punt van kritiek betrof de individualistische manier van leiding geven door de leden van het C.C.. Dat was volgens de verklaring een gevolg van de "sluipende invloed van de burgerlijke ideologie", die het democratisch-centralisme en de collectiviteit doorbreekt, stelt dat leiders aangeboren capaciteiten hebben en ontkent dat kennis en bekwaamheid het resultaat zijn van ervaring. Zulke leiders verheffen de leiding boven de leden en menen dat niet de massa, maar zijzelf een doorslaggevende rol vervullen.

In de KEN (m.l.) was de strijd tegen deze invloed verslapt en konden enkele leden van het C.C. de leiding aan zich trekken. Zij be-
weerden, dat het centrale probleem van de KEN (m.l.) was gelegen in de

gebrekkige politieke ontwikkeling van de leden, en stelden zichzelf ten voorbeeld. Tegelijkertijd onderdrukten zij op arrogante wijze de uitgebrachte, juiste kritiek.

Op de in september 1973 gehouden ledenvergadering wisten zij, aldus de verklaring, de samenstelling van het C.C. zo te veranderen dat de leden, die de juiste politieke lijn verdedigden, vervangen werden door anderen. Dit nieuwe C.C. handhaafde zich enige tijd door het democratisch-centralisme te ondermijnen en door grove demagogie te gebruiken. Niettemin wisten de leden een extra algemene ledenvergadering door te zetten - gehouden op 10 maart 1974 -, tijdens welke een nieuwe C.C. gekozen werd. De afgezette C.C.-leden trachtten nog een fractie en zelfs een scheuring in de KEN (m.l.) en de KSB (de studentenorganisatie van de KEN (m.l.)) te bewerkstelligen, maar dat mislukte, waarna hen het lidmaatschap voor geruime tijd ontnomen werd.

De op 30 juni j.l. gehouden ledenvergadering van de KEN (m.l.) heeft zeker enige betekenis voor de verdere ontwikkeling van de KEN (m.l.). Het ledental van de organisatie zal kunnen stijgen, doordat de toelatingmogelijkheden iets verruimd zijn. Daartegenover staat dat de beveiligingsprincipes onverkort gehandhaafd zullen blijven.

Een belangrijk aspect van de kritiek in de verklaring is, dat zij in grote trekken overeenkomt met de kritiek van de Bond van Nederlandse Marxisten-Leninisten (BNML) op het functioneren van de KEN (m.l.), zoals die na het afbreken van de eenheidsbesprekingen tussen beide organisaties medio 1973 naar buiten werd gebracht. Daarnaast is met het uitschakelen van het "kleinburgerlijke intellectualisme" en het ongedaan maken van de studentenoverheersing in het C.C. van de KEN (m.l.) één van de belangrijkste oorzaken weggenomen van de afsplitsing van een groep Rotterdamse arbeiders, die in maart 1973 besloten tot de vorming van de Kommunisten Kring Rijnmond - marxistisch-leninistisch. Mogelijk zal de KEN (m.l.) in de nabije toekomst nieuwe initiatieven ontwikkelen, die de eenwording van de marxistisch-leninistische beweging in Nederland kunnen bevorderen.

*
* *
*

Vierde landelijke ledenvergadering van het LVK

Op zaterdag 22 juni j.l. is te Utrecht de vierde landelijke ledenvergadering gehouden van het Landelijk Vietnam Komitee (LVK, mantelorganisatie van de KEN/ml). Tijdens de vergadering, die door ongeveer 80 personen werd bijgewoond, is de balans opgemaakt van het in de afgelopen maanden verrichte werk. Tevens werden de globale plannen voor de nabije toekomst besproken, waarbij de vorming van een "alzijdig anti-imperialistische organisatie" op de voorgrond werd geplaatst.

De ledenvergadering constateerde dat stagnatie was opgetreden in de groei van de organisatie en dat een groot aantal sympathisanten verloren was gegaan voor de anti-imperialistische strijd. Van de landelijke leiding werden maatregelen geëist, die aan deze stagnatie een eind zouden kunnen maken. Bij de aanwezige leden bleek weinig vertrouwen te bestaan, dat de functionerende landelijke leiding die taak zou kunnen vervullen - de ontwikkelingen binnen de KEN/ml in het eerste halfjaar van 1974 zullen daaraan niet vreemd zijn - en besloten werd dan ook een geheel nieuwe landelijke leiding te kiezen.

Tegelijk werd het centrum van de organisatie verplaatst van Rotterdam naar Utrecht, waar een sterke anti-imperialistische beweging zou bestaan en de landelijke leiding zou kunnen steunen op een actieve LVK-afdeling. De nieuwe landelijke leiding zal uit zeven personen bestaan, van wie er vier op de vergadering werden gekozen die allen afkomstig zijn uit Utrecht. Ieder van de leden heeft een betrekkelijk nauw omschreven takenpakket.

De vergadering heeft middels een resolutie de landelijke leiding, voor de korte termijn een aantal belangrijke taken meegegeven. Deze betreffen het organiseren van een discussie binnen het LVK over de vorming van een anti-imperialistische organisatie en het bijeenroepen van een algemene ledenvergadering ter realisering van zo'n organisatie en voorts het concretiseren van de actieplannen, o.a. ten aanzien van Indo-China, het 25 jarig bestaan van de volksrepubliek China op 1 oktober a.s. - waarvoor inmiddels een landelijk comité is opgericht - en de rechtszaak tegen Jef HE (*).

*) Tegen Jef HE wordt in september te 's-Gravenhage een proces aangespannen wegens "openbare geweldpleging" gepleegd tijdens een op 9 maart j.l. door de KEN/ml geëntameerde demonstratie voor de vrijlating van

de Perzische studenten, die daags tevoren de Perzische ambassade bezet hadden.

Daarnaast zal de landelijke leiding duidelijkheid moeten verschaffen omtrent de relatie tussen de communistische partij (in dit geval de KEN/ml) en de anti-imperialistische organisatie, met name op het werkniveau. Belangrijk werd door de vergadering ook geacht dat de landelijke leiding op korte termijn verbetering brengt in de relatie tussen de afdelingen en de landelijke leiding en initiatieven neemt, die kunnen leiden tot een systematischer werkwijze van de afdelingen.

DE LESSEN VAN CHILI

In het maandoverzicht 1974 no.4 werd, onder het hoofdstuk Internationaal Communisme, aandacht besteed aan de wegen waarlangs communisten door de jaren heen hebben gedacht aan de macht te kunnen komen en aan de wijze waarop zij hebben gemeend dan aan de macht te kunnen blijven. Gesteld in het ideologisch jargon ging het over de vraag of de "socialistische revolutie" zich al dan niet gewelddadig diende te voltrekken, en over de wijze waarop bij een "vreedzame overgang naar het socialisme" de totstandkoming van de "dictatuur van het proletariaat" zou worden bewerkstelligd.

Het bewuste artikel was bedoeld als een algemene inleiding tot het nu volgende, waarin zal worden ingegaan op de lessen die de CPSU ten behoeve van de gehele communistische beweging, en een aantal andere partijen voor zichzelf, hebben geput uit de rampspoed waardoor de CP-Chili op haar vreedzame weg naar het socialisme getroffen is.

Het Chileense experiment moest worden onderworpen aan een lijk-schouwing, waaruit aanbevelingen voor preventie van een herhaald débacle in Chili zelf en elders in de wereld konden voortvloeien. Het zijn deze lessen van Chili die het onderwerp zijn van dit artikel.

De analyse van de CPSU

Wat de CPSU beschouwt als de principiële en tactische fouten die hebben bijgedragen tot de val van ALLENDE en zijn volksfront-regering, is neergelegd in een drietal artikelen: van Boris POI in het internationaal communistisch theoretisch tijdschrift "Vraagstukken van Vrede en Socialisme" (1974, no.6), van Michail KOI in "Vraagstukken van CPSU-geschiedenis" (1974, no.5), en van Aleksandr SOI in "De arbeidersklasse en de wereld van vandaag" (1974, no.2).

POI is partijsecretaris voor internationale betrekkingen en plaatsvervangend Politburolid van de CPSU. Als hoofd van de Afdeling Buitenland van het centraal comité is hij nauw betrokken bij de voorbereiding en organisatie van internationale partijen-conferenties, zoals de pan-Europese, waar momenteel naar wordt gestreefd. SOI is hoofd van de afdeling Geschiedenis van de Communistische Beweging van het Instituut van marxisme-leninisme in Moskou, en KOI is een

medewerker van PO op de Afdeling Buitenland. Hij is hoofd van de sectie Latijns Amerika.

De drie artikelen belichten verschillende aspecten, vullen elkaar aan, en vormen samen een afgerond geheel dat als volgt kan worden samengevat. De communistische terminologie is hierbij, ook wanneer niet rechtstreeks geciteerd wordt, overgenomen.

1. Of een revolutionair proces nu met of zonder geweld op gang wordt gebracht, de voortzetting van het proces brengt onvermijdelijk polarisatie en verscherping van de klassenstrijd met zich mee. De krachten die zich tegen de revolutie verzetten, zullen naar middelen grijpen die van het revolutionaire regiem wendbaarheid in taktiek en doortastende maatregelen vergen.

ALLENDE's regiem is hierin tekort geschoten.

2. Reeds in het democratisch, anti-imperialistisch stadium van een sociale revolutie zijn de bestaande organen van de staatsmacht (bureaucratie, rechterlijke macht, leger en politie) onbruikbaar. ALLENDE's regering heeft deze organen niet weten "aan te passen" aan de "nieuwe socio-politieke omstandigheden". Evenmin heeft zij ooit getracht "beslissende maatregelen" te nemen tegen de volksvertegenwoordiging, door middel van directe volksraadpleging.

PO stelt: "ook wanneer de revolutie vreedzaam verloopt is het van overwegend belang het oude regiem machtsmiddelen zoals het leger te ontnemen, en een nieuw staatsapparaat op te bouwen. Een leger kan nimmer los van de staat en los van de politiek worden gezien".

3. De regering van ALLENDE is de grondwet en de legaliteit in acht blijven nemen, zelfs toen de "krachten van de reactie" dit niet meer deden.

4. Het economisch program was onduidelijk. Binnen de coalitie waren er ernstige meningsverschillen die door de oppositie konden worden uitgebuit. SO noemt in dit verband de overdreven nationalisatiedrift (waartegen de CP-Chili zich verzette!), die zich niet beperkte tot belangrijke industrieën en banken, en zelfs niet voorbijging aan onrendabele kleine bedrijven. Onteigening mag pas komen wanneer de eigenaren de politieke en militaire macht al kwijt zijn.

5. De Chileense revolutie heeft zich niet weten te verdedigen met "wezenlijk revolutionaire volksstrijdkrachten". Men heeft teveel vertrouwen gesteld in de traditionele neutrale opstelling van het Chileense leger. Kansen om de Chileense strijdkrachten te "democratiseren" werden gemist, terwijl de aanwezige massa-organisaties, die hadden moeten functioneren als alternatieve "kern van de macht", en de "volledige overdracht van macht aan het volk" hadden moeten kunnen afdwingen, daartoe onvoldoende werden "versterkt".
6. De rol van pers, radio en televisie is zonder weerga in vroegere revoluties. POI stelt: "De Chileense ervaring heeft aangetoond dat de overwinning slechts mogelijk is als de klassevijand de toegang tot de massamedia voor voorlichting en propaganda wordt versperd."

SOI vat in zijn artikel alles wat kernachtiger samen met de verzuchting: "Bij een vreedzame ontwikkeling van de revolutie lijkt het gemakkelijker om aan de macht te komen, dan om aan de macht te blijven."

De CPSU gaat niet zo ver dat zij nu de zusterpartijen aanraadt om de taktiek van "vreedzame overgang" formeel overboord te gooien. De maatregelen die worden gesuggereerd om de kansen op het behoud van eenmaal verkregen macht te verbeteren, getuigen echter niet van veel consideratie met die Westeuropese partijen, die veel tijd en moeite hebben geïnvesteerd in de opbouw van een imago van redelijkheid tegenover andersdenkenden.

Als men bedenkt in hoeveel bochten de CP-Frankrijk zich heeft moeten wringen om bij het tot stand komen van het "Programme Commun" en daarna bij de parlamentsverkiezingen ideologisch puur te blijven en toch de indruk te wekken dat zij het principe van politiek pluralisme zou respecteren, dan lijkt het voor MA en de zijnen onverteerbaar, publiekelijk door de CPSU te horen verkondigen dat in voorkomende gevallen bureaucratie, rechterlijke macht, leger en politie moeten worden "aangepast", het parlement met behulp van "verstreekte massa-organisaties" onder druk moet worden gezet, en de oppositie de vrijheid van meningsuiting moet worden ontnomen.

Voor de CP-Italië, die in haar belijdenis van het parlementarisme nog verder is gegaan dan de CP-Frankrijk, en nu op een kritiek moment is

gekomen in haar jarenlange streven naar een regerakkoord met het centrum, moet de hernieuwde, expliciete nadruk die de CPSU legt, op de tactische aard van de vreedzame weg, en op de metamorfose die na het verkrijgen van regeringsmacht moet plaatsvinden, bijna aankomen als een stoot onder de gordel.

De vraag is waarom de CPSU het nodig heeft geacht de Chileense ervaring zo te interpreteren. Maar daar komen wij later op terug.

De reactie van de CP-Chili

Hoewel onze belangstelling primair de parallellen geldt die met de Westeuropese situatie getrokken worden, moet volledigheidshalve de reactie van de CP-Chili zelf niet worden genegeerd. Een bezonken oordeel over de ondergang van Unidad Popular heeft de partij nog niet kunnen vellen. Algemeen secretaris CO. is in de gevangenis, verschillende kopstukken zaten tot voor kort in de Nederlandse ambassade in Santiago, een deel van het kader is in Chili ondergedoken, en de partij moet alle tijd besteden aan het verwerven van sleutelposities in het verzet, zowel in als buiten Chili. Daarbij komt dat de partij de partners die zij terecht veel zou kunnen verwijten, nodig heeft. Het zou zonder meer onverstandig zijn in dit stadium oude twistpunten weer aan te roeren. De CP-Chili leverde haar kritiek, en liet haar waarschuwingen al horen tijdens het bewind van ALLENDE (vgl. maandoverzicht 1973, no. 12).

Een eerste evaluatie van de coup werd niettemin gegeven in het november 1973 nummer van "Vraagstukken van Vrede en Socialisme" door Volodia TE, Politburolid van de partij, die toen de staatsgreep plaatsvond, in Moskou was. Een groot deel van zijn artikel is gewijd aan het optreden van de externe en interne vijanden, maar TE stelt ook de vraag of de weg naar de revolutie in Chili nu een andere moet worden. Hij beantwoordt deze vraag met een categorisch neen, en stelt: "Het concept van een volksrevolutie, geleid door verschillende krachten, waaronder marxisten, christenen en rationalisten - door allen die sociale veranderingen nastreven en revolutie willen - is naar onze mening even geldig als altijd." Wie de rationalisten zijn is niet geheel duidelijk. Mogelijk doelt TE op de radicalen die deel uit maakten van Unidad Popular. De christenen zijn hier echter zeker niet slechts de coalitiegenoot MAPU, de linkse afsplitsing van de Christen-

democratische Partij (PDC), maar de Christendemocratische beweging als zodanig.

De CP-Chili was in tegenstelling tot ALLENDE's Socialistische Partij al vroeg geporteerd voor verbreding van de basis van de regering door samenwerking met de Christendemocratische Partij, ook al betekende dit dat het revolutionaire karakter van het regiem moest worden afgezwakt. Misschien is de Chileense tragedie wel in essentie terug te brengen tot het feit dat de revolutionaire haast van de persoon ALLENDE heeft geprevaleerd over het institutionele geduld van de CP-Chili. Het toeval wil dat het dagblad van de CP-Italië, "l'Unitá", op 11 september 1973, de dag waarop in Chili de coup plaats vond, een interview met TE publiceerde, waarin deze pleitte voor een gesprek tussen de PDC en Unidad Popular, in de overtuiging dat "de wil van de katholieke massa's die de PDC aanhangen het in de naaste toekomst mogelijk zal maken de basis voor een politieke oplossing van de Chileense crisis te vinden."

De les voor de CP-Italië

Voor de CP-Italië was de zaak meteen duidelijk. Zij is zelf altijd wel op de goede weg geweest. Het theoretisch orgaan van de partij, "Rinascitá", wijddé al op 21 september 1973 niet minder dan vijftien pagina's aan Chili. Toonaangevend was het artikel, "Chili, de Christendemocraten, en wij", van Agostino NO, Politburolid en hoofd van de commissie voor internationale politiek. NO verzoekt hierin de Italiaanse Christendemocraten zich uit te spreken over de gequalificeerde goedkeuring die de Chileense Christendemocraten aan de coup hadden gegeven. Hij werd op zijn wenken bediend, want op dezelfde dag kwam er een verklaring van Italiaanse Christendemocratische gedeputeerden, die de coup d'état en de erop volgende "bloedige repressie" fel veroordeelden. De CD-gedeputeerden maakten wel melding van economische chaos, door ALLENDE's politiek teweeg gebracht, en van het "abstracte radicalisme" van enkele componenten van de volksfrontregering, dat deelname aan de hervormingsprogramma's door Christendemocraten in de weg had gestaan, maar zij

noemden ook de "schuld" van de internationale isolatie waaraan het regiem had blootgestaan.

Deze reactie opende perspectieven voor de door NO' uitgesproken hoop dat in Italië de democratie zou kunnen worden gered door overbrugging van de kloof tussen "de grote Italiaanse politieke en democratische krachten, tussen de politiek van de Communistische Partij en die van de Christendemocratische Partij".

In "Vraagstukken van Vrede en Socialisme" (1974, no. 5) stelde Gastone GEI, vice-voorzitter van de centrale controle commissie van de CP-Italië, dat zijn partij naar een alliantie met de katholieken streeft om "de verticale polarisatie te vermijden, die de belangrijkste oorzaak was van de Chileense tragedie".

GEI meende dat de strijd van de CP-Italië voor "democratische eenheid" een internationale, en in het bijzonder een Westeuropese betekenis heeft. De politiek van de partij had de weg geëffend voor een "democratisch en socialistisch offensief in een kapitalistisch land van het Westen, waar dit offensief een nieuw en eigen karakter heeft". Hij releveerde de communistische successen in Italië bij het streven naar eenheid in het vakbondswezen. Zoals bekend vormde daar de communistisch gedomineerde CGIL een federatie met de twee andere vakcentrales, CISL en UIL. GEI schreef zijn artikel nog vóór de toetreding van de CGIL tot het Westeuropes vakverbond, EVV, een ontwikkeling die zijn vertrouwen in de doeltreffendheid van de politiek van de CP-Italië alleen kan hebben versterkt.

Hij gaf toe dat communisten hun principes niet moeten laten varen terwille van allianties, maar meende dat degenen die niet inzien dat een alliantie-politiek van land tot land verschillend moet kunnen zijn, in dogmatisme vervallen en van het marxisme afwijken.

Het geopende hart van de CP-Frankrijk

Georges MA, de secretaris-generaal van de CP-Frankrijk, is minder plooibaar dan zijn Italiaanse kameraden. In zijn rede voor het cc-plenum op 11 juni j.l. pleitte hij wel voor een volksbeweging die de krachten van links zou verenigen met Gaullisten, die de Atlantische politiek van GI niet lusten, en met

miljoenen christenen die vanuit hun geloof willen strijden voor meer broederschap in de samenleving, maar hij legde er de nadruk op, dat een sterke voorhoedepartij nodig was om Frankrijk de weg naar sociale vooruitgang te doen inslaan, en liet weten dat onder geen enkele voorwaarde deze voorhoedepartij zou worden "geofferd op het altaar van de eenheid".

Toch wil de CP-Frankrijk tegenover haar democratische partners haar doctrinair imago wel wat afzwakken, en wil zij ogenschijnlijk iets meer aandacht besteden aan de democratische component van het begrip "democratisch-centralisme", dat de grondslag is voor haar interne organisatie. Medio juni opende de afdeling Parijs van de CPF een twee weken durend forum, "Coeur ouvert", waarop een groot aantal sprekers de politiek, de organisatie en de financiën van de partij uit de doeken deed.

MA sprak dit forum toe, en verzekerde het dat het Franse volk nog niet aan het "socialisme" toe was, en dat er dan ook geen sprake van was dat de partij nu zou trachten de grondslagen voor de "socialistische samenleving" te leggen. Haar streven naar een volksbeweging was slechts gericht op belangrijke hervormingen, en op het toebrengen van een "eerste klap" aan de overheersing door de grote monopolies.

Hiermee plaatste MA zich dicht bij zijn Italiaanse collega, algemeen secretaris BEI, die op 12 oktober 1973 in "Rinascita" schreef dat de omstandigheden in Italië nog niet rijp zijn voor een "regering van links".

Commentaar op de fouten die in Chili werden gemaakt, hoefde de CP-Frankrijk nauwelijks meer te leveren nadat de coup had plaats gehad. Evenals de CP-Chili had zij zich al eerder uitgesproken over de tekortkomingen. Politburolid Etienne FA schreef op 1 september 1973 in "l'Humanité" dat de crisis in Chili (tien dagen later zou de staatsgreep plaatsvinden) ten dele te wijten was aan de ondeugdelijke economische politiek van ALLENDE's regering. Men vernietigde de vrije onderneming, maar bood geen adequaat alternatief, arbeiders maakten zich lukraak meester van bedrijven, en de loonpolitiek verwaarloosde de legitieme belangen van ingenieurs en vaklieden. Tevens veroordeelde FA de onverantwoordelijke en "avonturistische" stellingname die de regering werd opgedrongen door bepaalde extreem linkse groepen.

FA was net teruggekeerd uit Chili, en zijn kritiek op ALLENDE was die van de CP-Chili, die tevergeefs gepoogd had het beleid van de regering

juist op deze punten om te buigen.

Wat wil de CPSU?

Wij komen nu terug bij de vraag waarom de CPSU zo nodig aandacht moest besteden aan buitenparlementaire en aan zonder meer ondemocratische strijdvormen, die als onderdeel van de "vreedzame" taktiek moeten worden toegepast. De Sowjets hadden evenals de CP-Chili en de belanghebbende Westeuropese partijen de val van ALLENDE kunnen wijten aan een verkeerde economische taktiek, aan het avonturisme van de MIR (de extreem-linkse loot van de Socialistische Partij), en aan de te smalle parlementaire basis van het front. Een dergelijke beperking aan de kritiek - waarbij de CP-Chili vrijuit gaat - scheidt niet alleen de gelegenheid om ten volle de immoraliteit van "het geweld van rechts" uit te buiten. Zij versterkt de indruk dat de communistische partijen er op uit zijn met doeltreffend bestuur en in gedisciplineerde redelijkheid hun recht op macht te bewijzen.

Door zich bij de analyse van de CP-en van Frankrijk en Italië aan te sluiten, en de gedragslijn van de CP-Chili goed te keuren, had de CPSU zich echter uitgesproken voor het "parlementarisme" van deze partijen, en dit strookt geenszins met de thans geldende zienswijzen van de Sowjets. Met verwijzing naar de desbetreffende beschouwing in het maandoverzicht 1974, no. 4, citeren wij uit het artikel in het politieke legerblad, "Kommunist Voorozhennykh Sil", van augustus 1972, de venijnige waarschuwing aan het adres van "parlementaristische" CP-en: "Rechtse opportunisten proberen de arbeidersbeweging in een reformistisch vaarwater te brengen", "de dictatuur van het proletariaat te verloochenen", en "met voorbijgaan van de buitenparlementaire massastrijd, speciaal in haar gewapende vorm, parlementaire strijdvormen te verabsoluteren".

Het was dus te verwachten dat de CPSU de Chileense ervaring zou aangrijpen om de grote Westeuropese zusterpartijen opnieuw voor te houden dat "parlementarisme" en communisme elkaar niet verdragen. Met de constatering dat de CPSU consequent is geweest, is echter niet verklaard waarom zij de laatste tijd zoveel nadruk legt op orthodoxe strijdvormen, en op het gevaar van reformistische ontsparing.

Over de mogelijke beweegredenen van de CPSU valt het volgende te zeggen:

1. Als de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie een klassekarakter zou hebben, d.w.z. zou pogen recht te doen aan de belangen van het internationale proletariaat, en dus ook aan die van de CP-en in de niet-socialistische landen, dan moet verondersteld worden dat de CPSU stelling neemt op zuiver ideologische gronden. Haar huidige nadruk op de orthodoxie kan dan twee dingen betekenen:
 - a. zij meent dat er een "revolutionaire situatie" bestaat in West-Europa, dat de kapitalistische maatschappij daar als gevolg van de oliecrisis, inflatie, onderlinge tegenstellingen tussen kapitalistisch geregeerde landen, etc., rijp is voor een frontale aanval door de communisten. De CP-en zouden dan geen genoegen hoeven te nemen met "hervormingen", en de Sowjet-Unie zou bereid zijn de frontale aanval met haar economische en militaire macht te steunen;
 - b. zij behoeft het onder "a" gestelde in het geheel niet te menen, maar vindt werkelijk dat het parlementarisme van sommige West-europese CP-en teveel afwijkt van de leer (de leninistische, wel te verstaan!), en zodanig het ideologisch denken van de leiders van deze partijen heeft vertroebeld, dat een eventueel succes van een dezer partijen niet kan worden beschouwd als een succes voor het communisme. Het zou dan niet een staatsbelang van de Sowjet-Unie zijn, maar een "internationaal somministisch" belang, dat gediend zou worden met een terugvallen van "parlementaristische" CP-en in de politieke isolatie, waaraan zij zich met zoveel moeite hebben ontworsteld.
2. Als het zwaartepunt van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie niet ligt bij de belangen van het internationale proletariaat, dan is de CPSU er op uit de status quo in West-Europa te bewaren, omdat de Sowjet-Unie
 - a. haar détente-politiek, en daarmee de vruchtbare economische samenwerking met het kapitalistische Westen, niet in gevaar wil brengen, en/of
 - b. geen behoefte heeft aan een meer kansrijke variant van het

Chilense experiment, waarvan de consequenties voor de politieke stabiliteit van het Oostblok zelf niet bij voorbaat mogen worden onderschat. Men kan ideologische "Abgrenzung" tegen het kapitalistische Westen toepassen, maar moeilijk tegen een "socialistisch" broederland in Westeuropa.

De zich autonoom opstellende Westeuropese communistische partijen hebben wel hun twijfels ten aanzien van het klassekarakter van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie. De Spaanse CP heeft zich recentelijk ten aanzien hiervan wellicht het duidelijkst uitgesproken. In september 1973 verscheen van de hand van Manuel AZCÓN, lid van het Executief Bureau van de partij, een door het centraal comité bekrachtigd rapport, dat tegenspraak ziet tussen de nationale belangen van de Sowjet-Unie en de belangen van de revolutionaire beweging. AZCÓN vond dat de politiek van détente en het streven van de Sowjet-Unie naar economische samenwerking met de kapitalistische landen misschien wel in het belang is van de Sowjet-Unie, maar zou kunnen leiden tot een vastleggen van de "socio-politieke status quo", waarbij elke sociale verandering in de kapitalistische landen onmogelijk wordt (zie maandoverzicht 1974, no. 6, pag. 19 en 20).

Sterker nog, de gedachte die in niet-communistische kringen steeds meer opgeld doet, als zou de Sowjet-Unie te allen tijde bereid zijn de belangen van CP-en te offeren, als deze ook maar enigszins strijdig zijn met wat zij als haar landsbelang beschouwt, heeft ook ingang gekregen bij autonome Westeuropese communisten. In hun kringen is de speculatie gehoord dat de Sowjet-Unie de regeringskansen van "parlementaristische" partijen doelbewust tracht te saboteren, omdat er dienaangaande afspraken zouden bestaan met de Verenigde Staten. In dit verband is zelfs gesproken van een moderne variant van het verdrag met nazi-Duitsland aan de vooravond van de 2e Wereldoorlog. Toen werden de Westeuropese communisten aan het nazistische geweld overgeleverd, omdat STALIN voor de Sowjet-Unie tijd en territorium dacht te kopen door het licht op groen te zetten voor HITLER's oorlog tegen de democratieën.

Nu zouden de Westeuropese communisten geketend blijven door het grootkapitaal, omdat BREZJNEV in ruil voor Amerikaanse hulp bij de uitbouw van de Sowjet-economie, de Verenigde Staten de garantie zou hebben

gegeven dat er in West-Europa geen "socialistische revolutie" zal plaatsvinden, aldus enkele wantrouwende Westeuropese communisten.

[The following text is extremely faint and largely illegible. It appears to be a continuation of a document or a list of points. Some faint words and symbols are visible, such as "STANAN" and several asterisks (*).]